

2024-01-08

Till Justitiedepartement

Er ref Ju2023/02781

Endast via e-post: ju.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ju.L4@regeringskansliet.se

Remissvar säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31) – (visitationszoner)

Akavia samlar idag 140 000 ekonomer, jurister, samhällsvetare, it-akademiker, personalvetare och kommunikatörer. På eget initiativ lämnar vi härmed följande remissvar.

Akavia **avstyrker** förslaget om införande av säkerhetszoner (av regeringens direktiv benämnt visitationszoner).

Skäl för vår inställning

Akavia anser att polisen enligt befintligt regelverk bör anses ha de befogenheter som krävs för att verka mot den uppställda problembilden. Det finns troligen ökat ett utrymme för utbildningsinsatser så att den enskilde polisanställda ska känna sig trygg att utöva sina möjligheter/skyldigheter enligt polislagen, men ett införande av säkerhetszoner/visitationszoner kommer inte vara ett effektivt verktyg för ökad trygghet jämfört med den tillämpning som kan ske under befintligt regelsystem.

I aktuell utredning framgår att det danska systemet med visitationszoner har undersökts i viss utsträckning. Av utredningen framgår att innan dessa zoner infördes i Danmark hade dansk polis mycket begränsade möjligheter att göra kroppsvisitation och husrannsakan i brottsförebyggande syfte (Folketingstidende 2003–04, tillæg A, s. 5889–5892) och dessa zoner utgör idag den enda befogenhet som den danska polisen har att visitera i allmänt brottsförebyggande syfte.

Grundförutsättningarna för ingripanden i brottsförebyggande syfte i Danmark får därför anses ha varit helt annorlunda än dagens förutsättningar för svensk polis, som ju haft den möjligheten sedan mitten på 1980-talet.

I utredningen framgår vidare att de danska visitationszonernas påverkan på gängbrottsligheten inte har utvärderats. Utredaren har förvisso träffat företrädare för dansk polis som uppges vara positiva till visitationszoner och dess påstådda bäring på förebyggande av upptrappade gängkonflikter och skjutningar. Samtidigt framgår av utredarens redogörelse av dansk polis uppfattning att det inte finns ett klart samband mellan zonerna som sådana och den ökade polisiära närvaron samt det sociala arbetet i området. Det centrala för funktion av zonerna synes vara tillräckliga polisiära och andra resurser samt kännedom och kunskap om gängen i områdena.

Mot bakgrund av i grunden andra förutsättningar för dansk polis, den i princip obefintliga forskningen om effekt av visitationszoners effektivitet och de uppgifter som inhämtats från dansk polis i utredningen om behovet av resurser och kunskap anser vi att det inte tillräckligt klarlagt att det finns ett behov av s.k. säkerhetszoner i Sverige. Förslaget bör därför inte genomföras.

Särskilt angående utredningens förslag om att aktuellt fenomen benämns som ”säkerhetszon”

Såvitt vi kan bedöma förekommer begreppet säkerhetszon inte i svensk rätt annat än i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och då i regleringar som handlar om möjligheter att hindra passage. Begreppet tillhör således ett något annorlunda rättsområde än vad som är aktuellt nu. De korta skäl som utredaren anfört till stöd att aktuella zoner skulle kallas annat än det begrepp som finns i dansk rätt, regeringens direktiv och det uttryck som under inte alltför kort tid använts i den svenska debatten, framstår inte som övertygande. Vi anser därför att om regeringen trots allt vill gå vidare med förslaget bör det alltså kallas vid det namn som är etablerat, nämligen visitationszoner.

Patrik Nilsson

Johan Kjellsson

Samhällspolitisk chef

Sakkunnig